

efot wairak slahbella un ozona, la meschs atturot kaitigus wehjus, la milsigais lapi slahs tilpat la slahsuwe melaniski tihrot gaisu, un beidhot, la koki isgarodami un dwaschodami darot espaids u seimes mitrum un gruntsuhdena slahwolki.

Pehz Ebermayera peltijumeem naw lo slahbites, la mescha weseligaes espaids mellejams par dalai mescha gaisa, ya dalai sinamas mescha seimes ihpaschibas. Tadehk mums buhs ja-apluhlo: 1) mescha gaisa un 2) mescha seimes nosihme preesk weseleibas.

1. Mescha gaisa nosihme preesk weseleibas. Lihdschim usklatija mescha gaisa balsamislo smarschu par wina labdarig, weseliga espaida zehloni, bet fewischli wehl zildinaja to, la winam dauds slahbella un mas oglu slahbes. Slahbellis dshibas darbiba nepezeeschams, oglu slahbe interpretim kaitiga. Osihwiueki elpojot usnem no gaisa slahbella, kuen wini mescas patehre un atdov gaisam nederigo ogluslakhi.

Slahdi atkal usnem ogluslakhi un darina no taks un nhdena ar gaismas palihdsbin organiskas weelas un isdod tali weetka gandrihs tilpat dauds slahbella, zil ogluslakhes usnemuschi. Slahdi gan arti dwascho, t. i. wini usnem slahbelli un isdwascho ogluslakhi, bet schi maina famehra ar pimejo loti neeziga un noteek nakti. Tadehk wareti gan fazit, la gaisa lotu kromis jatur ya deenm wairak slahbella un masak ogluslakhes, ya nakti interpretim masak slahbella un wairak ogluslakhes nelg gaisa ahrpus mescha. Tapat wareti fazit, la mescha apfahjams gaisa kahyti atrodas masak slahbella, tadehk la mitra seimes wirsakerta, puhdama un truhdedama, patehre dauds slahbella. Schihs mescha gaisa ihpaschibas buhru loti weegli peerahdamas, ja gaisa nemas nelustetos un buhru gluschi atschirkis no ahreja gaisa. Bet tas un nemas ta naw. Ari tadi, kad gaisa mums islechahs pawisam rahms esam, tas tafschu wehl lufthahs apneham 1/2 peldas felunde us preeskhu; tad arti no temperaturas starpibas starp gaisa kahyti pa angshanas laitmetu rado gaisa. Bet art lufthons meichha lawe gaisa pahrlaboscham. Sintu aitu leels ganams pulks patehre zaun elposcham later deenm dauds wairak slahbella un rascho dauds wairak ogluslakhes, nelg 3 puhrweetas tai pa gash laika rascho slahbella un patehre ogluslakhes. Ta tad gaisa somaitaschana zaun leelaku aitu pulks ir dauds leelaku, nelg gaisa pahrlaboscham zaun 3 puhrweetaschana.

Spreeshot pehz ta, las te teikts par gaisa pahrlaboscham, gan nedz maseem mescha gabaleem, nedz ar sokeem un kruhmeem apanguscheem laukumeem, dahreem un plawahm leelu pilsehtu celshcheinem naw nelahda nosihme, skatotees us lihmiski gaisa pahrlaboscham, lat gan teem peemih ziti labumi un tee, la to wehlas redsejim, loti weizina seimes pahrlaboscham weseleibas fina.

Tadehk gashchi nepareiss domat, la mescha zaun leelaku slahbella dandsumu dara labu espaids us weseleibas, jo mescha nemas naw wairak slahbella ka slajuma. Mescha gaisa nosihme preesk weseleibas mellejams zitob apstahlos. Tapat la juhras un kahnu gaisa, arti mescha gaisa fewischli eewehrojams fawas tihribas dehl. Winsch ir tihrs no kaitigahm gahsehm un twaikem, las pilsehtas rodaus no fabrikahm, puhtoscheem kustomi atritumee, netihumeem pilddas seimes u. t. t.; winsch naw arti samaitas zaun duhmeem un sodejcem, ko pilsehta tuhstoscheem ugunkurn raida gaisa; winsch beidhot ir arti tihrs no celi puseleem, kusch pilsehtas apdshwotajus loti apgrahntina un leelaku meichha ee-elpots war laitet weseleibas. Kä fewischli teizoma ihpaschiba minama ta, la mescha gaisa atrodas dauds masak bacteriju nelg pilsehtas gaisa un la tas tai sinu gandrihs lihdschahs kahnu un juhras gaisam. Samakla laila Serafini un Krata Roma Isdarija bacteriologikus ismellejamus meichha un ahrpus ta, kuer rahijs, la mescha ar sawahm lapahm ihlschih gaisa, patur atpalakdu un no wehlas atpustahm pntelus dalmahm un bacterijahm un tihds wihse metanisti tihra gaisu.

Mescha gaisa nosihme mellejams neween wina leelaku tihribas, bet arti fewischli klimata apstahlos, jo leeli meschi islihdina wairak gaisa temperaturas un mitruma starpibas.

Gewehrojams arti tas, la gaisa lotu kromi eschcheinem un tuhlu wirs teem, tad wehl arti mescha tuvala aplaimi satur wairak ozona (sabesetsa slahbella), nelg mescha eschli, kuer weemi dalu ozona patehre pustoschahs slahdu dasas. Kad arti ozonam ka gaisa dalai naw til leela nosihme preesk weseleibas, la to agral domaja, tad tafschu nau lo slahbites, la ozons fawas dalu tihra gaisu, isnihzinadams mirdoschahs un beeishi kaitigas gahies, kuras zelabs fewischli kustomi un slahdu weelahn muklajos un purivjos truhdot un puhtot, la arti no netihumeem pahrpilnas seimes. Widus Giropas winswairak ozona ir pawasara mehneschobs (Marta,

April, Maijs), wišmasak miglaijajos mehneschobs Oktobra, Novembri, Decembris. Apalsch slahbells debs mitres un ar miglu pildits naks gaisa satur wairak ozona, nelg gaisa filtas faysas deenás.

Jamakla laika atkal eewehrojami wihri mehginajshai peerahbit, la ozonam ir arti fawas sinamas espaids us muhfsi meestigo lablahschano. Ta pehz Binza domahm ar ozonu bagats gaisa rada meegi un Enseleins, stutedancees us daubsgadigeem peshishwojuemeem, sala, la ozons labojet kromiflas nerun slimibas. Scheit buhru warbuhu atrodams isflaidrojums, tadehk daftu reis dseedinaschana til brihnum ahtri weizahs mescha un kahnu gaisa, la arti juhmale.

Ta la mescha gaisa ihpaschibas, kant arti pmasinata mehre zaun gaisa stramehm isplatahs arti pa meschu tuvalo aylaimi, tad vilnigi sayrotams, tadehk gaisa weseloschana estahdes eerihko labprah ar meschu bagats apwidobs. Kad arti tads labu gaisa pats par fewi naw nefahs dseedinaschana lihdschellis, bet tafkai valisga lihdschellis dseedinot, tad tafschu wina wehrtibu war nogist, eewehrojot, la zilwels pastahwigi ee-elpo gaisu. Tadehk nelahds brihnumis, la jau masas dakinas kaitigu weeli, peemaistis gaisam, war buhru no leela swara zilwelu weseleibas, fewischli wehl tadehk, la tadh gaisa pastahwigi isturotees, wina espaids deenm ya deenai wairajahs. Bevrneem, neru un kruhshu slimmeekem, tahdeem, las pahreetschli leelakas slimibas, tadehk loti derigi, isturetees ihra, no puseleem un bacterijahm swabada mescha gaisa. Tapat wareti fazit, la mescha apfahjams gaisa kahyti atrodas masak slahbella, tadehk la mitra seimes wirsakerta, puhdama un truhdedama, patehre dauds slahbella. Schihs mescha gaisa ihpaschibas buhru loti weegli peerahdamas, ja gaisa nemas nelustetos un buhru gluschi atschirkis no ahreja gaisa. Bet tas un nemas ta naw. Ari tadi, kad gaisa mums islechahs pawisam rahms esam, tas tafschu wehl lufthahs apneham 1/2 peldas felunde us preeskhu; tad arti no temperaturas starpibas starp gaisa kahyti pa angshanas laitmetu rado gaisa. Bet art lufthons meichha lawe gaisa pahrlaboscham. Sintu aitu leels ganams pulks patehre zaun elposcham later deenm dauds wairak slahbella un rascho dauds wairak ogluslakhes, nelg 3 puhrweetas tai pa gash laika rascho slahbella un patehre ogluslakhes. Ta tad gaisa somaitaschana zaun leelaku aitu pulks ir dauds leelaku, nelg gaisa pahrlaboscham zaun 3 puhrweetaschana.

Padomi teisu leetäs.

12. jantajums. Waj kroma fainmeekam brihw turet flinti? Waj winam brihw ya fainem laukem un plawahm ar flinti staigat tur wahrnas schaut? Esmu shlgmunties kroma vagastu kursem, esmu eetaisjiss angku dahrus jeb lotu folu; dahrus apfahrt dshibos schogs. Bet faki nahk dahrus, nomatadami ir folus, ir pa gash schogu. Ko nu man dorit? Waj fokus schaut? Bet ja nebuhtu brihw, tur un lam lai tad schehlojos par padarito slahdi? Kroma meschjargi pagasta waldes lozelli erodahs manas mahjas mleset flinti. Flintes man abu naw, ta tad arti nelg ne-atrada. Bet mellejai man vadarija slahdi: wandibamees pa wifahm malahm, wini man salaida kopu, fajauza diwi fortis fehlas labibas, furas un wairi newar leetot. Waj nu man teesiba kroma meschjargam un pagasta waldes lozelli prastis atlihdsbin un tur winus loi suhds?

Daschi "Latveeschu Avishu" laitata.

Aitbilde. Preesk kroma fainmeekem nam nelahdi ihpaschun ilumu: wineem sapadodahs wispahrigaem nosajumeeem. Pehz scheem wini driffti tiki ar polizejas atkamji preesk fawas apfardibas turet schanjamus rihsus. Par medischanas teesiba un ar to fainemoto teesiba turet medibu erotshus jasaka, la arti schini sinu jaturahs pee wispahrigaem medibu ilumu. Schee nosaka, la medischanas teesiba peerahri tiki tahdahm personahm, kam peder wismasakais 150 desektas seimes weenams robechias, la arti tahdeem, kam medischanas teesiba istizeta waj isrenteta no teem zilwefem, kam schi teesiba peenahlahs, un beidhot tahdeem, kam ir atkamji rafis no medibu gruntsaga bala ihpaschneka; bet wiseem scheem pee tam jaewehro, la wincem waisaga usrahbit fatis ihni no aprinku polizijas. Ta la wahrnu un satu schanfama arti teek isfletita par medischanu, tad arti pee tas jaewehro angshah minetee nosajumii. Atlihdsbi par slahdi, la faki padaritajis newar pagehret. No pagasta waldes lozelli un kroma meschjarga jautatajs war slahdes atlihdsbi tiki tad prast, ja schi personu preeskneki, t. i. semneku leetu komisars un kroma meschjungs fawu apfahneeku rihschano atlihst par nelstumig un atlihst jautatajam isfahneekis, waj winsch fawas slahdes dehl grib greestes pee teesas, waj ne.

No ahrsemehm.

Kamehr ahrpus Giropas tagab dauds weetaks plosahs nemers un larjch, Giropas usluhkojama par jantu meera ihmu waldeku satishchano. Wedigā un Wihne. Schi satishchano no jantu apstiryna wezo draudibas starp Wahzijn, Austriju un Italiju un tamihds nobroschino schi triju walstju fabeedribu, ta fankto trejsabeedribu. Slahda draudiba un droshiba schimbrishcham jo waijadista Italijai wins arweem wehl deesgan grehtaja slahwolki. Tadehk war gan domat, ar tihdahm firsniyahm preela un pateizibas juhtahm Italijas lehnschahs ihpaschneka; bet wiseem scheem pee tam Wahzijn protestantu fayulze. Tur tika pahrru mats arti kristigais sozialismis. Jautajuma pahryspredejs, mahzitajs Kirms, isteizahs, la kristigais sozialismis efot kristigai tizibai kaitigs, jo winsch fajanot tizibai ar politiku un pawebot kristigos us politiskah agitazijahm. Vasnizai gan efot jarnuprejabs, la sozialee laummi tiku nowehjists, bet to wina nedrihstot darit la politiska partijs. Mahzitajs Stöders efot panahzis tiki to, la strahdeeli tagad wehl wairak atraujotees no basuzas nelg sena.

jan eepreessh hij albrauzis Wihne un wedis faruas ar Austrijas ahleetu ministri grahus Goluchowksi. Schee abi angtee walsis wihri pee schi atgadijuma dabujuschi augstus ordenus: Austrijas keisars apbalvojis firsti Hohenlohu ar felta slahsa ordeni un Wahzijas keisars grahus Goluchowksi ar melna chrgla ordeni. Slahda draudiba starp trejsabeedribas walstju war tafkai nahkt par labu Giropas meeram. Franzijas avisas gan spreesch, la triju walsiju zeschahs kopschanahs waretu atnest breefmas Anglijai, bet tadi spreedumi ir bes pamata. Turklaft naw ja-aismirst, la trejsabeedribai Egipies jautajuna ta la ta jaabuht loti usmanigai, jo zitabi Anglija waretu regut par dauds leelu warn Afrika.

Italijsai Arikai arti wehl deesgan raijshu. Menelikam, ta rahdahs, nebukt prahis ns meeru ta neneschahs, kā to sawā laisla awises finoja. Winsch suhijis lahdun no saweem wirsaischeem prederwischeem, lat apsprestu, waj newareti kopigi west kari pret Italeescheem. Meneliks derwischeem aissuhittis dandbi dahlwanu. Derwischeem traiki Mohameda tizi has peekriteji, las grib isnhiznat wifis kristigos, tamihds arti Abejneeschus. Bet to Meneliks schoreis ne-eewehro un grib samestees ar wineem us weem roku pret Italeescheem. Pats Meneliks, ta jau sinojam, eet atpalak us sawi galwas pilsehtu, lai tur pahadi tuetus laiku, bet pee Adigratas winsch astahjiss diwli wirsneekus ar 15 lihds 20 ihfis, leelu karspehku. Tadehk Italeescheem generalis Baldizera gribot steiglees apdrandetajai Adigratai palishgā. Salantee derwischee atkahupeches no kafalas atpalak, tadehk Italeeschi laitam wairi ne-atlihdsbi kafalu, la agral bis nodomats.

Franzija plaisa starp senatu un ministeriju talsihs pamasam islihdsinates. Ministeren preeskneeks Burschna isflaidrojis, la winsch grib ar senatu islihgt un tam labprah dot lahdun gandartishanu. Turklaft Burschna gribot atkrateeies no sozialisteem, las wina tagad tantaas weetneku fayulze pahralsta. Burschna prahli gan wehl ne-efot pawisam aprimuschi: runajot no dauds ministeri atlaischans, leelahu mainahm wisa waldbā u. t. i. pr. Tafschu war zeret, la Burschna, mu pahrtigais palishgi, spahs nowehjiss wifas jukas, las nule wifai drandeja isfetees.

Wahzijas saezha leelu istraukumu zerezonijun meistara v. Schraderi nahve, kusch nomira drifh pehz dueta ar zerenoniu meistara v. Kohe. Gan jan eepreessh schi duelis Berlinē biti wispahri suams un wini li atklihi pahrru mats arti daschi laitrafisti. Bet kad duelis vis notizis im tihdihgi beidsees, tad saezhahs daschahs nopeetnaas halsis, las bahrgi nosoda netik ween scho gadijumu, bet duekus wispahr. — Zihna ap Stöderi arti nebukt wehl nerim. Konservatiwahs partijas eewehrojamatikis organs, "Kreuzzzeitung", ralsta, la partijas wadoneem waisagot par to gahdat, lai wisi lee lozelli, las turahs pee Stöderi, waj kristigli sozialahs partijas, titlu no konservatiwahs partijas ijsntumi. Bet tihdu naw mafums, un tadehk konservatiwahs partija, "Kreuzzzeitung" vallansidamu sandetu dauds lozelli. Stöders par to starpu it nadsgti rihslojais kristigi sozialahs partijas ibid. Tafschu schai partijai netrenhki arti it nopeetnaas pretineeku. Ta Berlinē nesen notureta ta fankta Wahzju protestantu fayulze. Tur tika pahrru mats arti kristigais sozialismis. Jautajuma pahryspredejs, mahzitajs Kirms, isteizahs, la kristigais sozialismis efot kristigai tizibai kaitigs, jo winsch fajanot tizibai ar politiku un pawebot kristigos us politiskah agitazijahm. Vasnizai gan efot jarnuprejabs, la sozialee laummi tiku nowehjists, bet to wina nedrihstot darit la politiska partijs. Mahzitajs Stöders efot panahzis tiki to, la strahdeeli tagad wehl wairak atraujotees no basuzas nelg sena.

No eekshsemehm.

No Pehterburgas. 4. Aprili Winnu Majestetes keisars un Keisareene ihds ar Leelisseemei Olgu Nikolajevunu pahrgahjuschi dshibot us Barfoje Selo.

No Pehterburgas. 3. Aprili eepreessh noteikta tihdihgi aisheda no seemas-pils us Nikolaja dseisszelu Keisari kahs regalijas (goda un walibas ihmu), proti: Sw. Andreja ordena mašo lehdi preesk Keisarenes Majestetes Aleksandras Feodorowonus, Sw. Andreja ordena leelo lehdi preesk Keisare Majestetes, walts-ahbolu, zeyteri, Keisarenes Majestetes mašo kroni, Keisara Majestetes leelo kroni. Katru no schihm leetahm nefa lahdus augsts walts-ahhrs, no diweem ziteem pawabits. Gresnods goda-ratds, las katru regalijai bij fawu, regalijas noweda us Nikolaja stanjus, tur slahmela ofzereku goda-walts. Gelsira branzeens regalijas aisheda us Maskawn, tur wina ar tihdu pat godu sanems un nowedihs us brunn-palatu.

No Pehterburgas, Keisara Majestetes pehz ahrsemehm aisheda slahdes raijshu, lai eepreessh godam nokalpot gruhto, atbilda pilno laipib. Un paldees Deewam, usflatos Burtijas lolojumus, preels pahremi sirdi, redot, la labu data no teem godam usdeenele. Tihdu tas, las no preeslihwojuemeem sun, zil gribi no fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee war Deewi flatet par sawahm fahkuma tika deenest. — Schoreis gan Burtijas salatu bij fahkumajus warbuhu us puij masak lai pahrru (vehrn tos wareja rehltap) apfahneeku. Tihdu tihdu fahkuma masak skolotam Burtijas dehla pahrru walobas grehtibas ween, — tihdu tihdu war fayulze, ar zil pilnu sirdi schee

